

Вербицький Андрій Вікторович

Феномен глобальної політики: концептуальні засади та актори в умовах глобалізації

327.3:316.32

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-6.19>

Вербицький Андрій Вікторович
аспірант кафедри політології
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна
ORCID: 0009-0007-8447-1385

Актуальність дослідження феномену глобальної політики зумовлена трансформацією міжнародних відносин під впливом процесів глобалізації. Глобальна політика як новий феномен характеризується зростанням взаємозалежності, появою нових акторів та зміною балансу сил на світовій арені, що вимагає переосмислення традиційних підходів до розуміння міжнародних відносин. Мета статті – проаналізувати концептуальні засади глобальної політики та визначити ключових акторів у контексті глобалізаційних процесів. Методологія дослідження базується на системному та міждисциплінарному підході, що дозволяє розглянути глобальну політику як складне та багатовимірне явище. У статті використано методи аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення для вивчення різних аспектів глобальної політики та ролі її акторів. Результати дослідження свідчать про трансформацію традиційної системи міжнародних відносин у бік формування глобальної політики, яка характеризується зростанням взаємозалежності, появою нових акторів та зміною балансу сил на світовій арені. Визначено ключових акторів глобальної політики, серед яких національні держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, неурядові організації та глобальні мережі. Проаналізовано їх роль та вплив на формування глобального порядку денного. Особлива увага приділяється трансформації ролі національних держав в умовах глобалізації, які, з одного боку, зазнають обмеження свого суверенітету, а з іншого – залишаються ключовими гравцями на міжнародній арені. Дослідження також виявляє зростання значення недержавних акторів у глобальній політиці, що призводить до плюралізації та фрагментації системи міжнародних відносин. Стаття розглядає ключові виклики глобальної політики, включаючи питання глобального управління, зміни клімату, глобальної нерівності, міжнародного тероризму та пандемій. Крім того, аналізується вплив технологічного прогресу та інформаційної революції на формування нової глобальної політичної реальності. Результати дослідження мають теоретичне та практичне значення для розуміння сучасних тенденцій розвитку міжнародних відносин та вироблення ефективних стратегій взаємодії на глобальному рівні.

Ключові слова: глобальна політика, глобалізація, міжнародні відносини, актори глобальної політики, взаємозалежність, національні держави, недержавні актори, світовий порядок.

Вступ. Сучасний світ характеризується стрімкими змінами у всіх сферах життя, що зумовлено процесами глобалізації. Ці процеси суттєво впливають на систему міжнародних відносин, трансформуючи її структуру, механізми функціонування та склад учасників. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження феномену глобальної політики як нової парадигми світового порядку.

Глобальна політика є відносно новим явищем, яке виникло в результаті процесів глобалізації та трансформації світового порядку в кінці XX – на початку XXI століття. Вона відображає зміни в характері та масштабах політичних процесів, які виходять за межі окремих національних держав та набувають транснаціонального та планетарного характеру.

Дослідження феномену глобальної політики є важливим для розуміння сучасних міжнародних відносин, прогнозування їх розвитку та вироблення ефективних стратегій взаємодії на глобальному рівні. Це питання привертає увагу багатьох дослідників, серед яких У. Бек, Дж. Розенау, Д. Хелд, Е. Гідденс, М. Кастельс та інші.

Глобальна політика характеризується зростанням взаємозалежності між різними країнами

та регіонами світу, що призводить до формування єдиного глобального простору, в якому політичні, економічні та культурні процеси набувають транснаціонального характеру. Це явище тісно пов'язане з процесами глобалізації, які охоплюють різні сфери суспільного життя – від економіки та технологій до культури та ідентичності.

Одним з ключових аспектів глобальної політики є трансформація ролі та функцій національних держав, які традиційно вважалися основними акторами міжнародних відносин. В умовах глобалізації держави стикаються з новими викликами та обмеженнями свого суверенітету, але водночас отримують нові можливості для співпраці та впливу на світовій арені.

Іншою важливою особливістю глобальної політики є зростання ролі недержавних акторів, таких як міжнародні організації, транснаціональні корпорації, неурядові організації та глобальні мережі. Ці актори все більше впливають на формування глобального порядку денного та прийняття рішень на міжнародному рівні, що призводить до плюралізації та фрагментації системи міжнародних відносин.

Дослідження феномену глобальної політики вимагає комплексного та міждисциплінарного під-

ходу, який би враховував різні аспекти та виміри цього явища. Це включає аналіз економічних, політичних, соціальних та культурних факторів, які впливають на формування глобальної політики, а також вивчення взаємодії різних акторів на глобальній арені.

У цьому контексті особливої актуальності набуває аналіз концептуальних засад глобальної політики та визначення ключових акторів, які формують сучасний світовий порядок. Це дозволить краще зрозуміти механізми функціонування глобальної політики, виявити основні тенденції її розвитку та спрогнозувати можливі сценарії майбутнього світового устрою.

Мета та завдання. Метою статті є аналіз концептуальних засад глобальної політики та визначення ключових акторів у контексті глобалізаційних процесів. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

- розглянути основні теоретичні підходи до розуміння глобалізації та її впливу на політичну сферу;
- проаналізувати сутність та особливості глобальної політики як нового феномену міжнародних відносин;
- визначити основних акторів глобальної політики та їх роль у формуванні світового порядку;
- дослідити трансформацію ролі національних держав в умовах глобалізації;
- проаналізувати вплив недержавних акторів на формування глобальної політики та світового порядку.

Методи дослідження. Методологія дослідження базується на системному та міждисциплінарному підходах, що дозволяє розглянути глобальну політику як складне та багатовимірне явище. У статті використано методи аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення для вивчення різних аспектів глобальної політики та ролі її акторів.

Системний підхід дозволяє розглянути глобальну політику як цілісну систему взаємопов'язаних елементів та процесів. Це дає можливість виявити структурні зв'язки між різними компонентами глобальної політики, зрозуміти механізми їх взаємодії та вплив на формування світового порядку.

Міждисциплінарний підхід забезпечує інтеграцію знань з різних галузей науки – політології, економіки, соціології, культурології – для комплексного аналізу глобалізаційних процесів та їх впливу на політичну сферу. Це дозволяє врахувати різні аспекти глобальної політики та забезпечити більш повне розуміння цього феномену.

Метод аналізу використовується для вивчення окремих аспектів глобальної політики та діяльності її акторів, тоді як метод синтезу дозволяє об'єднати ці аспекти в цілісну картину. Порівняльний метод застосовується для зіставлення різних

теоретичних підходів до глобалізації та глобальної політики, а також для порівняння ролі та впливу різних акторів. Метод узагальнення використовується для формулювання висновків на основі проведеного аналізу.

Результати. Глобальна політика як феномен сучасних міжнародних відносин характеризується комплексом взаємопов'язаних процесів та явищ, що трансформують традиційну систему міждержавних взаємодій. Аналіз теоретичних підходів до глобалізації дозволяє виділити кілька ключових концепцій, які пояснюють сутність та механізми цього процесу.

Теорія «глобальної ойкумени» Р. Робертсона розглядає глобалізацію як процес формування єдиного світового простору, в якому різні суспільства та культури взаємодіють та впливають одна на одну. Робертсон наголошує на культурному вимірі глобалізації та розглядає її як діалектичний процес, в якому глобальне та локальне не протиставляються, а взаємодоповнюють одне одного. Це призводить до формування глобальної свідомості та розуміння світу як єдиного цілого [1].

Теорія «світ-системи» І. Валлерстайна, навпаки, акцентує увагу на економічних аспектах глобалізації. Валлерстайн розглядає глобалізацію як закономірний етап розвитку капіталістичної світ-системи, яка формується з XVI століття. Відповідно до цієї теорії, світ-система поділяється на ядро (розвинені країни), периферію (країни, що розвиваються) та напівпериферію (проміжні країни). Глобалізація в цьому контексті розуміється як процес поглиблення нерівності та експлуатації периферії ядром, а також як механізм підтримки панування капіталістичної світ-системи [2].

Важливий внесок у розуміння глобалізації зробила теорія «глобальних потоків» А. Аппадурай. Відповідно до цієї теорії, глобалізація – це процес взаємодії та взаємопроникнення різних типів глобальних потоків: етнопотоків (потоків людей), медіапотоків (потоків образів та інформації), технопотоків (потоків технологій), фінансопотоків (потоків капіталу) та ідеопотоків (потоків ідеологій). Ці потоки створюють нові форми глобальної взаємозалежності та взаємовпливу, а також формують нові уявні світи та ідентичності [3].

Глобальна політика як новий феномен міжнародних відносин характеризується кількома ключовими особливостями. По-перше, це зростання взаємозалежності та взаємовпливу різних країн та регіонів світу. В умовах глобалізації економічні, політичні та соціальні процеси в одній частині світу можуть мати значний вплив на інші регіони, що призводить до формування глобальних ланцюгів причинно-наслідкових зв'язків.

По-друге, це формування спільних проблем та інтересів, які вимагають колективних зусиль та рішень на глобальному рівні. Такі проблеми, як

зміна клімату, міжнародний тероризм, глобальні епідемії, не можуть бути вирішені зусиллями окремих держав і потребують координації дій на міжнародному рівні.

По-третє, це плюралізм та конкуренція різних акторів та цінностей на глобальній арені. Глобальна політика характеризується зростанням кількості та різноманітності учасників, які мають різні інтереси, цінності та стратегії впливу на світовий порядок [4].

Аналіз сучасної системи міжнародних відносин дозволяє виділити основних акторів глобальної політики:

1. Національні держави – залишаються ключовими гравцями, але їх роль трансформується під впливом глобалізації. З одного боку, глобалізація підриває традиційний суверенітет та автономію держав, посилює їх вразливість до зовнішніх впливів та криз. З іншого боку, національні держави адаптуються до нових реалій, розвиваючи нові форми співпраці та координації на глобальному рівні.

2. Міжнародні організації – такі як ООН, СОТ, МВФ, відіграють важливу роль у формуванні глобальних правил та норм. Вони забезпечують платформи для діалогу, переговорів та прийняття рішень між державами та іншими акторами. Водночас, ефективність та легітимність міжнародних організацій у глобальній політиці є предметом критики та дискусій.

3. Транснаціональні корпорації – мають значний вплив на глобальну економіку та політику. ТНК контролюють значну частину світового виробництва, торгівлі та інвестицій, а також володіють величезними фінансовими, технологічними та інформаційними ресурсами. Це дозволяє їм впливати на політичні рішення та законодавство країн, в яких вони діють, а також формувати глобальні стандарти та правила в різних сферах.

4. Неурядові організації – представляють інтереси громадянського суспільства на глобальному рівні. НУО та глобальні соціальні рухи відіграють важливу роль у привертанні уваги до глобальних проблем, таких як права людини, охорона довкілля, соціальна справедливість, а також у мобілізації громадської думки та тиску на уряди та міжнародні організації.

5. Глобальні мережі та спільноти – формуються навколо спільних інтересів, цінностей та ідентичностей. Такі мережі можуть включати в себе експертні спільноти, епістемічні спільноти, діаспори, релігійні спільноти, віртуальні спільноти тощо. Вони забезпечують платформи для обміну знаннями, досвідом та ресурсами, а також для формування спільних позицій та дій на глобальному рівні [5].

Взаємодія між різними акторами глобальної політики є складною та динамічною, і може набу-

вати різних форм – від співпраці та партнерства до конкуренції та конфлікту. Зокрема, держави можуть співпрацювати з міжнародними організаціями та НУО для вирішення глобальних проблем, але водночас конкурувати з ТНК за контроль над ресурсами та ринками. НУО та соціальні рухи можуть критикувати та кидати виклик діям держав та ТНК, але водночас співпрацювати з ними для досягнення спільних цілей.

Трансформація ролі національних держав в умовах глобалізації є одним з ключових аспектів глобальної політики. Традиційно національна держава розглядалася як головний актор міжнародних відносин, що має монополію на представництво та захист національних інтересів. Однак, в умовах глобалізації ця роль зазнає суттєвих змін.

З одного боку, глобалізація підриває традиційний суверенітет та автономію держав. Зростання економічної взаємозалежності, транснаціональні потоки капіталу, інформації та людей, а також глобальні екологічні та безпекові виклики обмежують здатність держав контролювати процеси на своїй території. Крім того, зростання впливу наднаціональних інститутів та міжнародних режимів призводить до того, що частина повноважень держав делегується на глобальний рівень [6].

З іншого боку, національні держави залишаються ключовими акторами глобальної політики, адаптуючись до нових реалій та розвиваючи нові форми співпраці та координації. Держави продовжують відігравати важливу роль у забезпеченні безпеки, економічного розвитку та соціального добробуту своїх громадян. Вони також є головними учасниками міжнародних організацій та глобальних режимів, формуючи правила та норми глобального управління.

Важливо відзначити, що вплив глобалізації на національні держави не є однаковим для всіх країн. Великі та потужні держави мають більше можливостей впливати на глобальні процеси та захищати свої інтереси, тоді як малі та слабкі держави часто опиняються в більш вразливому становищі. Це призводить до формування нових форм нерівності та ієрархії в глобальній системі.

Зростання ролі недержавних акторів є ще однією важливою тенденцією в глобальній політиці. Транснаціональні корпорації, неурядові організації, глобальні соціальні рухи та мережі все більше впливають на формування глобального порядку денного та прийняття рішень на міжнародному рівні.

Транснаціональні корпорації (ТНК) стали потужними гравцями в глобальній економіці та політиці. Вони контролюють значну частину світового виробництва, торгівлі та інвестицій, а їх фінансові ресурси часто перевищують бюджети багатьох держав. ТНК мають можливість впливати на економічну політику країн, в яких вони діють, а також

формувати глобальні стандарти у сферах трудових відносин, екологічної безпеки, корпоративного управління тощо. Водночас, діяльність ТНК часто критикується за недостатню соціальну відповідальність та негативний вплив на локальні спільноти та довкілля [7].

Неурядові організації (НУО) та глобальні соціальні рухи відіграють все більшу роль у глобальній політиці, представляючи інтереси громадянського суспільства на міжнародному рівні. Вони привертають увагу до глобальних проблем, таких як права людини, зміна клімату, бідність, гендерна нерівність тощо. НУО часто виступають як експерти та консультанти для урядів та міжнародних організацій, а також мобілізують громадську думку та здійснюють тиск на прийняття політичних рішень. Глобальні соціальні рухи, такі як екологічний рух, феміністичний рух, рух за глобальну справедливість, формують транснаціональні мережі солідарності та активізму, які кидають виклик домінуючим моделям глобалізації [8].

Глобальні мережі та спільноти, які формуються навколо спільних інтересів, цінностей та ідентичностей, також стають важливими акторами глобальної політики. Це можуть бути експертні спільноти, які впливають на формування глобальних політик у певних сферах, діаспорні мережі, які підтримують зв'язки між різними країнами та культурами, або віртуальні спільноти, які створюють нові форми глобальної комунікації та взаємодії.

Взаємодія між різними акторами глобальної політики призводить до формування складної та багаторівневої системи глобального управління. Ця система характеризується множинністю центрів прийняття рішень, перетином сфер відповідальності та компетенцій, а також постійною конкуренцією та співпрацею між різними акторами.

Важливо відзначити, що глобальна політика не є лише сумою дій окремих акторів, але й результатом їх взаємодії та взаємовпливу. Це призводить до формування нових форм глобальної влади та авторитету, які не завжди відповідають традиційним уявленням про міжнародні відносини. Наприклад, концепція «м'якої сили», запропонована Джозефом Наєм, підкреслює важливість культурного впливу, цінностей та репутації у формуванні глобального порядку [9].

Одним з ключових викликів глобальної політики є забезпечення ефективного управління глобальними проблемами та ризиками. До таких проблем належать зміна клімату, глобальні епідемії, міжнародний тероризм, фінансові кризи, міграційні потоки тощо. Ці проблеми мають транснаціональний характер і не можуть бути вирішені зусиллями окремих держав.

Для вирішення глобальних проблем формуються різноманітні механізми глобального управління. Це включає міжнародні режими (наприклад,

режим нерозповсюдження ядерної зброї), глобальні інституції (такі як Світовий банк або Міжнародний валютний фонд), а також неформальні мережі та форуми (наприклад, G20 або Всесвітній економічний форум). Однак, ефективність глобального управління часто обмежується рядом факторів. По-перше, це відсутність єдиного центру влади на глобальному рівні, що ускладнює координацію дій та прийняття обов'язкових рішень. По-друге, це різноманітність інтересів та цінностей різних акторів, що часто призводить до конфліктів та блокування важливих ініціатив. По-третє, це проблема легітимності глобальних інституцій, які часто критикуються за недостатню представництво та підзвітність [10].

Важливою тенденцією в глобальній політиці є зростання ролі регіональних інтеграційних об'єднань. Такі об'єднання, як Європейський Союз, АСЕАН, Африканський Союз та інші, стають важливими акторами глобальної політики, представляючи інтереси своїх регіонів на міжнародній арені. Регіональна інтеграція дозволяє країнам посилити свої позиції в глобальній конкуренції, а також ефективніше вирішувати спільні проблеми. Водночас, регіональні об'єднання можуть створювати нові лінії розколу та конфлікту на глобальному рівні, особливо коли йдеться про конкуренцію за ресурси та вплив.

Ще одним важливим аспектом глобальної політики є зростання ролі інформаційних технологій та цифрової дипломатії. Інтернет та соціальні мережі створюють нові канали комунікації та впливу, які використовуються різними акторами глобальної політики. Це призводить до формування нових форм влади та впливу в глобальному інформаційному просторі, а також створює нові виклики для безпеки та управління. Зокрема, питання кібербезпеки, захисту персональних даних, боротьби з дезінформацією стають все більш актуальними в контексті глобальної політики.

Глобальна політика також характеризується зростанням ролі ідентичності та цінностей. В умовах глобалізації питання культурної ідентичності, релігійних та етнічних відмінностей набувають особливого значення. Це призводить до формування нових ліній розколу та конфліктів на глобальному рівні, але також створює можливості для міжкультурного діалогу та формування глобальної етики. Зокрема, дискусії навколо універсальності прав людини, співвідношення глобальних та локальних цінностей, збереження культурного різноманіття в умовах глобалізації стають важливими темами глобальної політики.

Трансформація концепції безпеки є ще одним важливим аспектом глобальної політики. Традиційне розуміння безпеки, зосереджене на військовій силі та захисті територіальної цілісності

держав, розширюється, включаючи нові виміри. Концепція «людської безпеки», запропонована ООН, акцентує увагу на забезпеченні безпеки індивідів та спільнот, а не лише держав. Вона охоплює такі аспекти, як економічна безпека, продовольча безпека, охорона здоров'я, екологічна безпека, особиста безпека, безпека спільноти та політична безпека [11].

У контексті глобальної політики, ця розширена концепція безпеки призводить до появи нових пріоритетів та механізмів міжнародної співпраці. Наприклад, боротьба з бідністю та нерівністю розглядається не лише як гуманітарне питання, але і як важливий аспект глобальної безпеки. Це знаходить відображення в таких глобальних ініціативах, як Цілі сталого розвитку ООН, які спрямовані на вирішення широкого спектру соціальних, економічних та екологічних проблем на глобальному рівні.

Важливим аспектом глобальної політики є також трансформація концепції суверенітету. Класичне вестфальське розуміння суверенітету як абсолютної та неподільної влади держави на своїй території стикається з викликами глобалізації. З'являються нові концепції, такі як «відповідальний суверенітет» або «суверенітет як відповідальність», які наголошують на обов'язках держав перед своїми громадянами та міжнародним співтовариством.

Ці нові підходи до суверенітету знаходять відображення в таких доктринах, як «обов'язок захищати» (R2P), прийнята ООН у 2005 році. Згідно з цією доктриною, міжнародне співтовариство має право на втручання у внутрішні справи держави, якщо вона не здатна або не бажає захистити своє населення від геноциду, військових злочинів, етнічних чисток та злочинів проти людяності. Це призводить до переосмислення принципів невтручання та державного суверенітету в контексті глобальної відповідальності за захист прав людини [12].

Глобальна політика також стикається з викликами, пов'язаними з зростанням нерівності та маргіналізації як всередині країн, так і між ними. Глобалізація призвела до значного економічного зростання та технологічного прогресу, але вигоди від цих процесів розподіляються нерівномірно. Це створює напруженість та конфлікти, які можуть підірвати стабільність глобальної системи. Вирішення проблеми глобальної нерівності стає одним з ключових завдань глобальної політики, що вимагає нових підходів до економічного розвитку, соціальної справедливості та міжнародного співробітництва.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Глобальна політика є складним та багатовимірним феноменом, який відображає трансформацію міжнародних відносин під впливом

процесів глобалізації. Вона характеризується зростанням взаємозалежності між різними акторами, появою нових глобальних викликів та формуванням нових механізмів управління на глобальному рівні. Ключовими акторами глобальної політики є національні держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, неурядові організації та глобальні мережі. Взаємодія між цими акторами формує складну та динамічну систему глобального управління. Роль національних держав в умовах глобалізації зазнає суттєвих трансформацій. З одного боку, глобалізація підриває традиційний суверенітет держав, з іншого – держави адаптуються до нових реалій, розвиваючи нові форми співпраці та координації на глобальному рівні.

Глобальна політика стикається з низкою важливих викликів, таких як зміна клімату, глобальна нерівність, міжнародний тероризм, кіберзагрози, пандемії. Ці виклики вимагають нових підходів до глобального управління та міжнародної співпраці. Глобальна політика стикається з викликами, пов'язаними з технологічним прогресом, зокрема розвитком штучного інтелекту, біотехнологій, нанотехнологій. Це піднімає нові етичні питання та вимагає розробки нових підходів до глобального регулювання технологічного розвитку.

Важливими тенденціями в глобальній політиці є трансформація концепцій безпеки та суверенітету, зростання ролі недержавних акторів, посилення впливу інформаційних технологій, зростання значення ідентичності та цінностей у глобальному контексті. Формування ефективної системи глобального управління залишається одним з ключових завдань глобальної політики. Це вимагає пошуку нових форм міжнародної співпраці, підвищення легітимності глобальних інститутів та забезпечення більшої інклюзивності в процесах прийняття глобальних рішень.

Розуміння складності та взаємозалежності різних аспектів глобальної політики є ключовим для ефективного аналізу та прогнозування глобальних політичних процесів, а також для розробки стратегій взаємодії на глобальному рівні.

Ці висновки підкреслюють необхідність подальшого дослідження феномену глобальної політики, розробки нових теоретичних підходів та практичних механізмів для вирішення глобальних проблем та забезпечення сталого розвитку людства в умовах глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Robertson, R. Globalization: Social Theory and Global Culture. London: Sage, 2012.
2. Wallerstein, I. World-Systems Analysis: An Introduction. Durham: Duke University Press, 2004.
3. Appadurai, A. Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.

4. Held, D., McGrew, A. Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide. Cambridge: Polity Press, 2017.

5. Nye, J. S., Keohane, R. O. Governance in a Globalizing World. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2000.

6. Sassen, S. Losing Control? Sovereignty in an Age of Globalization. New York: Columbia University Press, 2006.

7. Keck, M. E., Sikkink, K. Activists Beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics. Ithaca: Cornell University Press, 2008.

8. Castells, M. Communication Power. Oxford: Oxford University Press, 2009.

9. Nye, J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: Public Affairs, 2004.

10. Rosenau, J. N., Czempiel, E. O. Governance without Government: Order and Change in World Politics. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

11. United Nations Development Programme. Human Development Report 2014. New York: Oxford University Press, 2014.

12. International Commission on Intervention and State Sovereignty. The Responsibility to Protect. Ottawa: International Development Research Centre, 2011.

REFERENCES:

1. Robertson, R. (2012). Globalization: Social Theory and Global Culture. London: Sage.

2. Wallerstein, I. (2004). World-Systems Analysis: An Introduction. Durham: Duke University Press.

3. Appadurai, A. (1996). Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization. Minneapolis: University of Minnesota Press.

4. Held, D., McGrew, A. (2017). Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide. Cambridge: Polity Press.

5. Nye, J. S., Keohane, R. O. (2000). Governance in a Globalizing World. Washington, D.C.: Brookings Institution Press.

6. Sassen, S. (2006). Losing Control? Sovereignty in an Age of Globalization. New York: Columbia University Press.

7. Keck, M. E., Sikkink, K. (2008). Activists Beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics. Ithaca: Cornell University Press.

8. Castells, M. (2009). Communication Power. Oxford: Oxford University Press.

9. Nye, J. S. (2004). Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: Public Affairs.

10. Rosenau, J. N., Czempiel, E. O. (1992). Governance without Government: Order and Change in World Politics. Cambridge: Cambridge University Press.

11. United Nations Development Programme. (2014). Human Development Report 1994. New York: Oxford University Press.

12. International Commission on Intervention and State Sovereignty. (2011). The Responsibility to Protect. Ottawa: International Development Research Centre.

The phenomenon of global politics: conceptual foundations and actors in the context of globalization

Verbytskyi Andrii Viktorovych

Postgraduate Student at the Department
of Political Science

H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University

Alchevskikh str., 29, Kharkiv, Ukraine

ORCID: 0009-0007-8447-1385

The relevance of studying the phenomenon of global politics is due to the transformation of international relations under the influence of globalization processes. Global politics reflects changes in the nature and scale of political processes that go beyond individual nation-states and acquire a transnational and planetary character. The purpose of the article is to analyze the conceptual foundations of global politics and identify key actors in the context of globalization processes. The research methodology is based on systemic and interdisciplinary approaches, which allows considering global politics as a complex and multidimensional phenomenon. The article uses methods of analysis, synthesis, comparison and generalization. The results of the study indicate the transformation of the traditional system of international relations towards the formation of global politics, which is characterized by growing interdependence, the emergence of new actors and a change in the balance of power on the world stage. The key actors of global politics have been identified, including nation-states, international organizations, transnational corporations, non-governmental organizations and global networks. Their role and influence on the formation of the global agenda are analyzed. The study reveals the transformation of the role of nation-states in the context of globalization, which, on the one hand, are experiencing limitations of their sovereignty, and on the other hand, remain key players in the international arena. The research also reveals the growing importance of non-state actors in global politics, leading to pluralization and fragmentation of the international relations system. The study highlights the challenges of global governance. Additionally, the article examines the impact of technological progress and the information revolution on shaping the new global political reality. The research also explores the evolution of concepts such as security, sovereignty, and citizenship in the context of global politics. Furthermore, it addresses the ethical dimensions of global politics, including questions of global justice, responsibility, and the formation of global norms and values. The results of the research have theoretical and practical significance for understanding current trends in international relations and developing effective strategies for interaction at the global level.

Key words: global politics, globalization, international relations, actors of global politics, interdependence, nation-states, non-state actors, world order.